

Warszawa, 8 marca 2025

**Recenzja osiągnięć dr. Barbary Alicji Jańczak,
ubiegającej się o nadanie stopnia
doktora habilitowanego nauk humanistycznych
w dyscyplinie językoznawstwo**

1. Sylwetka zawodowa Habilitantki

Pani dr Barbara Jańczak jest językoznawczynią i kulturoznawczynią, od 2017 roku zatrudnioną w Instytucie Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, jest adiunktem w Zakładzie Komunikacji Interkulturowej i Badań Ludologicznych na Wydziale Neofilologii. Studiowała kulturoznawstwo na Europejskim Uniwersytecie Viadrina we Frankfurcie nad Odrą (2000–2006), a nostryfikowany na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego (4 lipca 2006 roku) dyplom uzyskała na podstawie pracy pt. *Zwei Muttersprachen – eine Familie. Die sprachlichen Verhältnisse in deutsch-polnischen Familien in Deutschland*, przygotowanej pod kierunkiem prof. Hartmuta Schroedera. W 2012 roku uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych, również na Europejskim Uniwersytecie Viadrina, broniąc pracę pt. *Deutsch-polnische Familien. Ihre Sprachen und Familienkulturen in Deutschland und Polen*, przygotowaną pod kierunkiem prof. Konstanze Jungbluth i prof. Haralda Weydta. W latach 2007–2016 pracowała na Europejskim Uniwersytecie Viadrina we Frankfurcie nad Odrą oraz w Polsko-Niemieckim Instytucie Badawczym.

Dr Barbara Jańczak specjalizuje się w lingwistycznych badaniach nad bilingwizmem, kontaktami językowymi i integracją kulturowo-językową w regionie pogranicza polsko-niemieckiego. Jej zainteresowania badawcze przeszły kilka kluczowych etapów, ewoluując od badań nad bilingwizmem w rodzinach mieszanych, przez politykę językową i edukację dwujęzyczną, aż po modelowanie zjawiska lingwistycznej graniczności i analizę kontaktu językowego na pograniczu. Oceniam te studia zarówno na poziomie refleksji teoriopoznawczej, jak i jakości analiz empirycznych bardzo wysoko. Poniżej podam argumenty na uzasadnienie mojej wysokiej oceny.

2. Ocena wskazanego przez Habilitantkę osiągnięcia naukowego

Na osiągnięcie naukowe, które Habilitantka wskazuje jako podstawę starania się o stopień doktora habilitowanego, składa się monografia *Linguistische Grenzschaft als eine analytische Kategorie. Sprachkontakt des deutsch-polnischen Grenzgebietes*, wydana w 2024 roku w wydawnictwie Vandenhoeck & Ruprecht Verlage. Recenzentami wydawniczymi pracy byli prof. Bernhard Brehmer (Uniwersytet w Konstancji) oraz prof. Tanja Anstatt (Uniwersytet Ruhry w Bochum), niekwestionowane autorytety w dziedzinie dwujęzyczności.

Przedmiotem zaprezentowanych w monografii badań dr Jańczak jest kontakt językowy w regionie przygranicznym polsko-niemieckim. Autorka bada zarówno mieszkańców

pogranicza (osoby na co dzień mające kontakt z językiem niemieckim i polskim), jak i specyficzną grupę – polskich sprzedawców (później będę też stosował określenie: handlarz) na przygranicznych bazarach, którzy w swojej codziennej pracy używają mieszanki języków. Autorkę interesuje to, w jaki sposób dochodzi do interakcji językowych między mieszkańcami pogranicza oraz jakie zjawiska językowe wynikają z tego kontaktu. Szczególną uwagę poświęca procesom hybrydyzacji językowej, przełączania kodu (*code-switching*) i strategiom komunikacyjnym stosowanym przez osoby funkcjonujące w środowisku dwujęzycznym.

Celem pracy jest opracowanie teoretycznego modelu integracji na terenach pogranicza, ze szczególnym uwzględnieniem koncepcji „językowej pograniczności” (*linguistic borderscape*, *Linguistische Grenzschaft* – w dalszym wywodzie będę posługiwał się pojęciem polskojęzycznym), który ma pozwolić efektywniej ująć i zrozumieć dynamikę kontaktów językowych w regionach przygranicznych. Habilitantka formułuje następujące szczegółowe cele badawcze:

- Czy istnieje zjawisko językowej pograniczności w regionie polsko-niemieckim?
- W jaki sposób przejawia się hybrydyzacja językowa?
- Jakie strategie komunikacyjne stosują polscy mieszkańcy pogranicza w rozmowach z Niemcami?
- Czy wśród polskich sprzedawców można zaobserwować stałą, mieszkankową rutynę komunikacyjną? (s. 26).

Badaczka wychodzi z założenia, że tereny pogranicza są przestrzenią kontaktów językowych i kulturowych, ponieważ granice nie są jedynie liniami podziału, ale także laboratorium intensywnych interakcji między językami i kulturami. Pogranicze polsko-niemieckie jest szczególnym przypadkiem kontaktu językowego, gdyż charakteryzuje się brakiem historycznych mniejszości językowych po stronie polskiej (skutek II wojny światowej i przesiedleń) oraz asymetrią językową w kontaktach polsko-niemieckich. Niemcy rzadziej uczą się języka polskiego, podczas gdy wielu Polaków przyswaja niemiecki w celu komunikowania się z Niemcami (w pracy lub sytuacjach codziennych). Ta asymetria wpływa na wybór języka w komunikacji: rozmowy częściej odbywają się po niemiecku, ale z wykorzystaniem uproszczonych struktur. To powoduje, że granicę, jak słusznie zauważa Badaczka, traktować należy również jako katalizator zmian językowych, które zachodzą w wyniku regularnego kontaktu między Polakami i Niemcami, oraz jako przestrzeń eksperymentowania z językiem. Habilitantka stawia tezę, że ludzie zamieszkujący tereny pogranicza tworzą specyficzne strategie językowe pozwalające na skuteczną komunikację w sytuacji wielojęzyczności. Dr Jańczak skupia się w tym kontekście również na koncepcji dwujęzyczności jako specyficznej kompetencji pogranicza, niezbędnej do skutecznego funkcjonowania w regionach przygranicznych. Twierdzi przy tym, że ta dwujęzyczność różni się od klasycznej dwujęzyczności, ponieważ polega na wytworzeniu dynamicznego systemu komunikacji, w którym mieszkańcy łączą elementy obu języków w zależności od rozmówcy i sytuacji oraz tworzą specyficzne struktury gramatyczne i leksykalne (np. niemieckie zdania z polskimi końcówkami).

W prowadzonej dyskusji – zarówno nad badaniami nad kontaktami językowymi i dwujęzycznością w regionach pogranicza, jak i nad językową asymetrią na polsko-niemieckiej granicy – dr Jańczak wykazała się dogłębną znajomością literatury przedmiotu. Równie wysoki poziom dyskusji naukowej Badaczka zaprezentowała w refleksji nad zjawiskiem kontaktu językowego. Jej podejście do analizy zjawisk związanych z kontaktem językowym wyróżnia się kompleksowością i interdyscyplinarnością, ponieważ łączy klasyczne modele lingwistyczne (szczególnie z obszaru socjolingwistyki i lingwistyki kontaktu) z empirycznym materiałem dotyczącym pogranicza niemiecko-polskiego. Autorka precyzyjnie definiuje takie pojęcia, jak *code-switching*, *code-mixing* i *blending*, umieszczając je w ramach różnych typologii, m.in. Muyskensa, Auera i Winforda. Co więcej, dokładnie analizuje procesy hybrydyzacji językowej i

wskazuje na ich różne stopnie oraz mechanizmy występujące w interakcjach między Polakami a Niemcami. Bardzo wartościowe jest również jej omówienie języka pidgin, języków kreolskich czy specyficznych mieszanek językowych używanych w handlu przygranicznym. Dobrze się stało, że Habilitantka wprowadziła pojęcie strategii komunikacyjnych oparte na teoriach Tarone i Kimury, ponieważ pozwala ono ująć praktyczny wymiar językowych negocjacji międzykulturowych.

Kluczowe dla swojego wyводу, a jednocześnie nowatorskie w badaniach nad pograniczem językowym pojęcie „językowej graniczności” Badaczka omawia w kontekście tezy, zgodnie z którą stopień integracji pogranicza można badać poprzez analizę trzech wzajemnie powiązanych aspektów: polityki językowej, krajobrazu językowego i praktyk komunikacyjnych mieszkańców. Ten sposób argumentacji w zupełności mnie przekonuje. Dr Jańczak opiera się zarówno na teoriach językoznawczych, jak i badaniach nad pograniczem, dzięki którym można uchwycić złożoność procesów zachodzących w tym obszarze. Szczególnie wartościowa jest jej analiza modelu integracji pogranicza, w którym Autorka wskazuje, że granica może mieć różne poziomy przepuszczalności – od barier językowych po ich stopniowe zanikanie i tworzenie się hybrydowych form komunikacji. Habilitantka bardzo precyzyjnie wyjaśnia, jak polityka językowa wpływa na separację lub integrację społeczności przygranicznych, dzięki czemu jej praca jest też ważnym wkładem w badania nad wielojęzycznością i pograniczem. O jej dojrzałości analitycznej świadczy również to, że swoje podejście metodologiczne oparła na analizie zarówno praktyk językowych, jak i wizualnych elementów krajobrazu językowego (np. dwujęzyczne oznakowanie).

Tworząc swój aparat badawczy, dr Jańczak słusznie wyszła z założenia, że najlepszym sposobem na zrozumienie językowego kontaktu na pograniczu polsko-niemieckim jest integracja metod jakościowych i ilościowych. Stosuje zatem podejście mieszane (*mixed-methods*), które pozwala na analizę zarówno strategii komunikacyjnych mieszkańców pogranicza, jak i rutyn językowych osób handlujących. Habilitantka w sposób systematyczny określa badane grupy, metody zbierania danych (nagrania rozmów, transkrypcja, analiza morfosyntaktyczna) oraz procedury kodowania materiału językowego, co znacząco zwiększa precyzję pomiarów i walidację. Jej podejście metodologiczne jest ponadto szczególnie wartościowe, gdyż łączy analizę ilościową częstotliwości zjawisk językowych z pogłębioną analizą jakościową przejawów hybrydyzacji językowej. Tym samym stanowi ono ważny wkład w badania nad bilingwizmem i kontaktami językowymi.

Przeprowadzona szczegółowa analiza zebranego materiału językowego jest imponująca. Dr Jańczak bada transkrypcje rozmów mieszkańców pogranicza oraz rutyny komunikacyjne osób handlujących, klasyfikując i ilościowo opracowując częstotliwość stosowanych strategii komunikacyjnych. Szczególnie istotne jest jej podejście do zjawiska przełączania kodu (*code-switching*), które klasyfikuje według takich typów, jak alternacja, insercja i leksykalizacja kongruentna, dzięki czemu może ocenić stopień hybrydyzacji językowej w badanych rozmowach. Analizowane przez Jańczak przykłady potwierdzają istnienie unikalnych strategii komunikacyjnych wśród mieszkańców pogranicza. Alternacja jest najczęstsza, ponieważ pozwala na szybkie dostosowanie się do rozmówcy. Insercja pojawia się rzadziej, ale świadczy o głębszej integracji języków. Natomiast kongruentna leksykalizacja tworzy hybrydowy system językowy, w którym zacierają się granice między językiem polskim a niemieckim. Są to według Badaczki niezbita dowody na istnienie językowej pograniczności (*linguistic borderscape*), którą – o czym była już mowa – Habilitantka definiuje jako specyficzną formę kontaktu językowego na obszarach przygranicznych. Autorka analizowała również rutyny komunikacyjne osób handlujących na pograniczu polsko-niemieckim i wykazała, że te osoby cechuje większa intensywność przełączania kodu niż u ogółu mieszkańców (48% osób handlujących stosowało przełączanie kodu w co najmniej 20% swoich wypowiedzi).

Habilitantka słusznie wskazuje, że kontakt językowy w regionach granicznych jest zależny od stopnia przepuszczalności granicy i ten fakt odzwierciedla się w jej modelu, który obejmuje trzy strefy: strefę separacji, kiedy mieszkańcy zachowują odrębność językową, brak interakcji językowych, strefę interakcji, kiedy kontakty są częstsze, ale języki pozostają

rozdzielone, oraz strefę hybrydyzacji, w której intensywne przenikanie języków prowadzi do powstawania nowych form językowych (np. pidginy, mieszane dialekty). Z przeprowadzonej analizy wynika jednoznacznie, że przetaczanie kodu nie jest przypadkowe, lecz stanowi strategię komunikacyjną stosowaną w zależności od rozmówcy i kontekstu społecznego.

Dr Jańczak w swojej monografii *Linguistische Grenzschaft als eine analytische Kategorie* proponuje przede wszystkim interdyscyplinarne podejście do badań nad wielojęzycznością na obszarach pogranicza. Łączy socjolingwistykę, lingwistykę kontaktu oraz studia nad pograniczem, co pozwala jej na wielowymiarową analizę kontaktów językowych na pograniczu polsko-niemieckim. Habilitantka oparła swoje wnioski na szeroko zakrojonych badaniach terenowych, które obejmowały analizę korpusową wypowiedzi użytkowników języków polskiego i niemieckiego w różnych kontekstach – od codziennych rozmów po praktyki językowe w handlu przygranicznym. Szczególnie cenne jest zastosowanie metod ilościowych i jakościowych. Jednym z kluczowych osiągnięć Badaczki jest rozwinięcie koncepcji „językowej pograniczności”, które stanowi innowacyjną kategorię analityczną do badania kontaktów językowych na terenach pogranicza. Dr Jańczak jednoznacznie udowadnia, że granice nie tylko mogą dzielić, ale także mogą tworzyć przestrzeń do powstania unikalnych strategii komunikacyjnych, prowadzących do językowej hybrydyzacji, np. w postaci kongruentnej leksykalizacji czy insercji. Habilitantka wnikliwie analizuje te zjawiska, wykazując ich systematyczność oraz znaczenie dla codziennej komunikacji na pograniczu polsko-niemieckim. Oczywiście można by polemizować z Habilitantką przy interpretacji niektórych opisywanych przykładów, jednak nie wpływa to w żadnym wypadku na wysoką jakość przeprowadzonych badań. Tak samo jak zarzut, że badania i model analizy mają ograniczoną skalę porównawczą, ponieważ odnoszą się wyłącznie do pogranicza polsko-niemieckiego. Uważam, że koncepcja „językowej pograniczności” jest teoretycznie dopracowana z uwzględnieniem najnowszej literatury i badań nad innymi obszarami przygranicznymi w Europie, np. pograniczem niemiecko-francuskim czy polsko-czeskim, oraz pozytywnie zweryfikowana na pograniczu polsko-niemieckim. Tym samym koncepcja broni się jako kategoria uniwersalna. Jestem przekonany, że zaproponowany model badawczy może być szeroko wykorzystywany w badaniach innych regionów przygranicznych.

Podsumowując, stwierdzam, że przedstawione do oceny dzieło wyróżnia się oryginalnością i starannością analizy, a tym samym wnosi znaczący wkład do rozwoju językoznawstwa, a szczególnie do badań nad bilingwizmem i kontaktem językowym.

3. Ocena pozostałego dorobku naukowego Habilitantki

Dr Barbara Alicja Jańczak jest bardzo aktywną i przede wszystkim kreatywną badaczką, zarówno w kontekście identyfikowania przedmiotów badań, jak i wyboru perspektyw metodologicznych oraz projektowania procedur badawczych. Ewolucja zainteresowań badawczych Habilitantki przedstawia się następująco: W pierwszych latach swojej aktywności naukowej skupiała się na zagadnieniach związanych z bilingwizmem i wielojęzycznością w rodzinach mieszanych polsko-niemieckich (ok. 2009–2013) i badała strategię wychowania dzieci w dwujęzycznych rodzinach polsko-niemieckich pod kątem wpływu dwujęzyczności na tożsamość rodzinną. W kolejnych latach poszerzyła swoje badania o kwestie związane z polityką językową i edukacją bilingwalną (ok. 2014–2018). W tym okresie skupiła się na badaniach asymetrii językowej na pograniczu oraz wpływu polityki językowej na edukację i społeczną percepcję bilingwizmu [m.in. *German-Polish Border: Language Contact and Language Use on the Example of Forms of Address of Polish Vendors from Słubice Bazaar* (2015) *German-Polish bilingualism: bilingual language education and language policy* (2016), *Integracja kulturowa polsko-niemieckiego borderscape'u na przykładzie dwumiasta Słubfurt: jedność czy różnorodność* (2016), *Polityka językowa oraz edukacja dwujęzyczna w polskich miejscowościach pogranicza* (2016), *German-Polish Transborder Learning: Symmetries and Asymmetries in Language Acquisition* (2018)]. W wymienionych pracach prezentowała tezę, że asymetria w nauce języków oraz brak

stabilnej polityki edukacyjnej ograniczają rozwój bilingwizmu na pograniczu. Z jej badań wynika, że Polacy częściej dostosowują się do niemieckojęzycznych rozmówców oraz że nauka języka sąsiedniego nie jest rozwijana równomiernie – większe zainteresowanie nauką języka niemieckiego w Polsce kontrastuje z niewielkim zainteresowaniem językiem polskim w Niemczech. Wskazano także na wpływ polityki językowej na świadomość dwujęzyczności. Dr Jańczak dowodzi również, że projekt Słubfurt wprawdzie stanowi próbę redefinicji granic poprzez integrację społeczną i językową mieszkańców, jednak rzeczywiste formy współpracy i interakcji pozostają asymetryczne i ograniczone do wybranych sfer życia społecznego.

Kolejnym zagadnieniem badawczym, który stał się dla Habilitantki punktem wyjścia do przygotowania teoretycznych podstaw pracy habilitacyjnej, była refleksja nad koncepcją językowej pograniczności (ok. 2016–2024). Jańczak rozszerzyła wtedy swoje badania nad językowymi aspektami integracji i kontaktów przygranicznych oraz skupiła się na analizie strategii komunikacyjnej, które rozwinęła w pracy habilitacyjnej. Inny istotny obszar badawczy, jaki Habilitantka rozwija w ostatnich latach, to językowa tożsamość mniejszości i biografie językowe (ok. 2020–2024). W swoich pracach [m.in. *The Language and Identity of the German Minority in Poland* (2022), *Wege der deutsch-polnischen Zweisprachigkeit* (2022), *Language Identity and Cultural Memory in Borderland Areas* (2023)] dowodzi, że historia, polityka i postawy społeczne wpływają na to, jak mniejszości postrzegają swoją dwujęzyczność, a indywidualne biografie językowe odzwierciedlają większe procesy polityczno-historyczne. Badaczka wskazuje jednocześnie na konieczność stabilnej polityki językowej dla skutecznego rozwijania bilingwizmu na pograniczu. Są to cenne prace pogłębiające i poszerzające warsztat współczesnych badań nad bilingwizmem i kontaktami językowymi. Należy również odnotować, że Habilitantka wykazuje doskonałą orientację w najnowszej literaturze przedmiotu powiązanej tematycznie bądź metodologicznie z zagadnieniami, którymi zajmuje się w pracach naukowych. Także różnorodność poruszanych problemów oraz perspektyw badawczych budzi podziw i ogromny szacunek dla szerokich horyzontów Habilitantki. Mamy do czynienia z pracami oryginalnymi i innowacyjnymi na poziomie stosowanych metod i ustaleń poznawczych.

Jeśli spojrzymy ilościowo na dorobek dr Jańczak, to opublikowała ona dwie monografie (pracę doktorską i habilitacyjną), 23 rozdziały w monografiach naukowych, w tym 20 po doktoracie, 7 artykułów w czasopiśmie, w tym 6 po doktoracie, 2 recenzje naukowe oraz redagowała dwie monografie wieloautorskie. Nie ulega zatem wątpliwości, że Habilitantka od początku kariery naukowej w istotny sposób powiększała swój dorobek naukowy.

Imponujące jest również jej zaangażowanie w organizowanie konferencji. Była członkiem 4 komitetów organizacyjnych i 4 komitetów naukowych. Od 2024 roku pełni również rolę współredaktorki czasopisma *International Journal of Korean Humanites and Social Sciences*.

Do osiągnięć dydaktycznych Habilitantki należy zaliczyć prowadzenie zajęć na Europejskim Uniwersytecie Viadrina we Frankfurcie nad Odrą (2007–2016) oraz Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (od 2017 roku). Dr Jańczak realizowała szeroki wachlarz zajęć akademickich związanych z wielojęzycznością, komunikacją międzykulturową, zmianami językowymi wynikającymi z migracji oraz bilingwizmem. Ważne jest przy tym, że kursy miały charakter interdyscyplinarny oraz praktyczny. Do tego dochodzi doświadczenie w prowadzeniu zajęć na innych uczelniach – polskich i zagranicznych.

Dr Barbara Jańczak pełniła ponadto w latach 2020–2024 funkcję pełnomocnika dziekana ds. studenckich oraz przewodniczącej Rady Programowej kierunku studiów lingwistyka stosowana.

Podsumowując, stwierdzam, że dr Barbara Jańczak jest niezwykle wszechstronną badaczką, której dorobek naukowy wyróżnia się interdyscyplinarnością, innowacyjnością oraz konsekwentnym poszerzaniem perspektyw badawczych. Jej prace, obejmujące zarówno badania nad bilingwizmem i edukacją językową, jak i koncepcją językowej pograniczności oraz językową tożsamością mniejszości, wnoszą cenny wkład w rozwój badań nad kontaktami językowymi i ich uwarunkowaniami społecznymi oraz historycznymi. Również jej zaangażowanie organizacyjne w przygotowanie konferencji naukowych, działalność w

komitetach organizacyjnych i naukowych, a także redakcję czasopisma świadczy o wysokiej kompetencji w budowaniu międzynarodowej współpracy akademickiej wokół istotnych dla niej zagadnień.

4. Ocena pozostałej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Aktywność naukowa Habilitantki realizowana w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej, obejmuje w moim przekonaniu zarówno projekty badawcze podejmowane we współpracy z innymi podmiotami niż rodzima uczelnia, w tym współpracę międzynarodową, jak i aktywność na rzecz popularyzatorstwa nauki poza murami akademii.

Dr Jańczak wyróżnia podejmowanie bogatej i zróżnicowanej działalności naukowej, realizowanej w licznych instytucjach akademickich i naukowych, zarówno krajowych, jak i zagranicznych. W latach 2007–2016 Habilitantka pracowała na Europejskim Uniwersytecie Viadrina we Frankfurcie nad Odrą (Niemcy) oraz w Polsko-Niemieckim Instytucie Badawczym. W tym czasie angażowała się w liczne projekty badawcze i dydaktykę, koncentrując się na kontaktach językowych polsko-niemieckich oraz wielojęzyczności. Uczestniczyła w projektach badawczych finansowanych przez renomowane instytucje międzynarodowe, takie jak Deutsche Forschungsgemeinschaft (DFG) czy Narodowe Centrum Nauki (NCN). W jej rozwoju naukowym istotny był udział w projekcie *Language across generations: contact induced change in morpho-syntax in German-Polish bilingual speech* (2018–2023), w którym była członkiem polsko-niemieckiego zespołu badawczego, jak również dwa projekty: *Language Contact and Language Policies Across Borders: Construction and Deconstruction of Transnational and Transcultural Spaces* (2017–2018) oraz *Instytucjonalne i społeczne oblicze bilingwizmu pogranicza polsko-niemieckiego – analiza polskiej strony* (2013–2015), w których pełniła rolę koordynatora. Ten obszar jej działalności naukowej również należy ocenić bardzo wysoko.

Nie mniejszy podziw budzi zaangażowanie dr Jańczak na rzecz popularyzowania swoich badań naukowych. Brała ona aktywny udział w konferencjach krajowych i międzynarodowych. Po doktoracie wygłosiła łącznie 31 referatów na 17 konferencjach w Polsce i 17 konferencjach za granicą. Udział Habilitantki w prestiżowych konferencjach i kongresach potwierdza rozwój jej zainteresowań naukowych oraz wpływ na badania w zakresie bilingwizmu, kontaktu językowego i studiów nad pograniczem polsko-niemieckim.

Dr Jańczak regularnie prowadzi wykłady gościnne i bierze udział w warsztatach badawczych i stażach na uczelniach w Niemczech, Francji, Japonii, Kanadzie, Turcji, Czechach i Szwajcarii. Trzykrotnie uczestniczyła w programach europejskich (Erasmus+ i EPICUR). Świadczy to nie tylko o międzynarodowym uznaniu jej dorobku czy eksperckiej pozycji w zakresie badań nad bilingwizmem i kontaktem językowym, ale także, co w nauce szczególnie ważne, o jej głębokim przekonaniu, że badania prowadzić należy we współpracy z innymi naukowcami z różnych ośrodków w Polsce i za granicą.

Jeśli oceniany w tym obszarze dorobek ma w sposób szczególny poświadczać umiędzynarodowienie i rozpoznawalność Habilitantki, to z całą pewnością mogę stwierdzić, że dr Barbara Jańczak jest badaczką otwartą, szukającą chętnie inspiracji poza murami rodzimej akademii i jednocześnie współpracującą z innymi podmiotami z obszaru akademickiego i nieakademickiego.

5. Wniosek końcowy

Konkludując – zarówno monografię pt. *Linguistische Grenzschaft als eine analytische Kategorie. Sprachkontakt des deutsch-polnischen Grenzgebietes*, jak i pozostałe prace naukowe, a także dorobek dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski, w tym również realizowany poza

murami Uniwersytetu Adama Mickiewicza i we współpracy z innymi podmiotami, oceniam bardzo wysoko. Dr Barbara Jańczak w przedstawionym dorobku dała się poznać jako naukowczyni bardzo aktywna, zaangażowana i przede wszystkim dojrzała do samodzielności naukowej. Jej dorobek naukowy ze względu na poruszane zagadnienie z obszaru bilingwizmu, kontaktu językowego oraz pogranicza polsko-niemieckiego, a także ustalenia teoriopoznawcze oraz wypracowane metody analizy tych zjawisk stanowi znaczący wkład w rozwój językoznawstwa. Wszystko to wpływa na bardzo wysoką ocenę przedstawionych przez Habilitantkę osiągnięć naukowych jako podstawy do nadania stopnia doktora habilitowanego. **Na tej podstawie z całym przekonaniem wnoszę o nadanie dr Barbarze Alicji Jańczak stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo.**

prof. dr hab. Waldemar Czachur